

Vijf vragen over de Duitse grenscontroles

[Achtergrond](#) - 12 september 2024 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Duitsland kondigde maandag onverwacht controles aan alle landsgrenzen aan. Eerder al werden controles aan de grenzen met Oostenrijk, Polen, Tsjechië en Zwitserland ingevoerd. Vanaf maandag 16 september komen er versterkte controles aan alle grenzen, ook aan de Duits-Nederlandse grens. Veel is nog onduidelijk over hoe die er in de praktijk uit gaan zien.

Hoe gaan die grenscontroles eruit zien?

Vanaf 16 september gaat Duitsland een half jaar lang de grenzen controleren. Op welke manier dat gebeurt, zal per regio verschillen. De Bundespolizei kan controleposten inrichten waar reizigers hun papieren moeten laten zien, of met mobiele patrouilles of ook helikopters in het grensgebied controleren.

Aan de Duits-Nederlandse grens kunnen dus paspoortcontroles plaatsvinden, maar dit zal hoogstens op de drukste overgangen het geval zijn. Toen deze zomer rond het EK voetbal in Duitsland controles aan de grens waren, ontstonden er geregeld files. De krant Rheinische Post meldt dat er 'flexibele, aan de situatie aangepaste controles' komen.

De Nederlands-Duitse grens is voor illegale immigratie veel minder relevant dan de grenzen in het oosten en zuiden van Duitsland. Wel heeft Duitsland last van Nederlandse criminelen die hun werkterrein deels naar Duitsland verplaatsen.

Waarom voert Duitsland deze grenscontroles in?

De controles moeten de binnenlandse veiligheid ten goede komen en illegale immigratie tegengaan. De regering wil islamistische terreur en internationale criminaliteit voorkomen.

De Duitse regering werkt sinds vorig jaar aan een strikter asielbeleid. Het aantal vluchtelingen dat naar Europa en naar Duitsland komt, is in 2023 "dramatisch gestegen", [zei kanselier Olaf Scholz in september 2023](#). Het gaat vooral om mensen uit Syrië, Afghanistan, Turkije en Irak. Duitsland vangt ook meer dan een miljoen Oekraïners op. Lokale en regionale bestuurders geven [al langer aan](#) dat ze

niet meer de capaciteiten hebben al die mensen op te vangen. Duitsland besloot vorig najaar al tot grenscontroles met Polen, Tsjechië en Zwitserland, om illegale immigratie in te perken. [Aan de Oostenrijkse grens](#) zijn deze controles er al jaren. Ook nam de regering [maatregelen](#) om asielzoekers die niet mogen blijven, sneller het land uit te kunnen zetten.

De druk op de bondsregering om meer te doen, werd groter na [twee mesaanvallen](#) waarbij asielzoekers betrokken waren - in Mannheim en in Solingen. De aanvaller in Solingen bleek een Syriër die al had moeten zijn uitgezet. Dat veel uitzettingen niet worden uitgevoerd, komt mede door capaciteitsproblemen bij de politie en de deelstaten. Dat geldende wetten niet worden uitgevoerd, is geen uitzondering, [zei minister van Justitie Marco Buschmann](#) (FDP) daar deze week over. Mede door aan de grens mensen tegen te houden die sowieso niet in Duitsland mogen blijven, moet het asielbeleid weer uitvoerbaar worden, aldus Buschmann.

Ook de [winst van de extreemrechtse AfD](#) begin september in de Oost-Duitse deelstaten Thüringen en Saksen verhoogde de druk op het kabinet-Scholz om met strengere maatregelen te komen. Veel kiezers stemmen op de AfD omdat ze ontevreden zijn over het Duitse asielbeleid. Daarnaast eist Friedrich Merz, leider van de grootste oppositiepartij CDU/CSU, dat de bondsregering tijdelijk alle asielzoekers aan de grens tegenhoudt. Dat is juridisch waarschijnlijk niet mogelijk.

Wat betekenen de grenscontroles voor asielzoekers die naar Duitsland komen? Een belangrijk doel van de grenscontroles is het tegenhouden van mensen die geen recht hebben op asiel in Duitsland. Dat kunnen mensen zijn die al eerder in een ander EU-land zijn geregistreerd. Zij moeten naar dat land worden teruggestuurd. Ook wil Duitsland mensen zonder papieren of met valse papieren tegenhouden of mensen voor wie een inreisverbod geldt. Zo'n [Einreiseperrre](#) kan bijvoorbeeld worden opgelegd als asielzoekers al eerder zijn afgewezen.

Tot nu toe was het de taak van de deelstaten mensen het land uit te zetten die niet mogen blijven. Die taak gaat de politie overnemen. Met [extra snelle procedures](#) moet al aan de grens worden bepaald of mensen recht hebben om asiel in Duitsland aan te vragen. Zo lang wordt uitgezocht of ze kunnen worden toegelaten, worden ze in de buurt van de grens "in hechtenis genomen" of komen ze "in andere instellingen met strikte regels", zei minister Nancy Faeser van Binnenlandse Zaken. Als ze niet worden toegelaten, moeten ze volgens de regels aan de politie van het buurland worden overgedragen. Als ze al in een ander EU-land zijn geregistreerd, moet het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF) ervoor zorgen dat ze daarheen worden teruggestuurd.

Wat was het effect van de controles aan de grenzen met Oostenrijk, Polen, Tsjechië en Zwitserland?

De Duitse Bundespolizei controleert sinds oktober 2023 aan Poolse, Tsjechische en Zwitserse grensovergangen en sinds 2015 aan de grens met Oostenrijk, vooral om mensensmokkel tegen te gaan. De controles zijn slechts op enkele plaatsen en steekproefsgewijs. Ook kan de plek steeds wisselen, om te voorkomen dat alternatieve routes voor mensensmokkel ontstaan. De controles zorgen lokaal voor overlast omdat het verkeer niet vloeiend door kan rijden en er files ontstaan.

Wat de controles opleveren, is nog niet te zeggen. De asielinstroom is in 2024 minder geworden, maar dat heeft waarschijnlijk meerdere oorzaken. Minister Faeser zei deze week dat sinds oktober al meer dan 30.000 mensen zijn tegengehouden aan de grenzen. Maar [onderzoekers van de Viadrina universiteit](#) in Frankfurt an der Oder waarschuwen dat op basis van de cijfers niet geconcludeerd kan worden dat de controles werken. De onderzoekers maken zich zorgen over de selectieve omgang met onvolledige data en samengevoegde cijfers.

Wat zijn de reacties in Duitsland en hoe reageren de buurlanden?

Voor de partijleider van oppositiepartij CDU, Friedrich Merz, gaan de plannen van de regering niet ver genoeg. Merz wil asielzoekers aan de grens meteen terugsturen indien zij in een ander land al asiel hadden kunnen aanvragen. Vertegenwoordigers van de [Duitse handel en transportsector](#) zijn bezorgd dat de grenscontroles de Duitse economie zullen schaden.

De Nederlandse regering reageert overwegend positief op het besluit. De Nederlandse minister van Asiel en Migratie, Marjolein Faber, juicht het besluit van de Duitse bondsregering toe. Ook fractievoorzitter van de VVD, Dilan Yesilgöz reageert positief. Zowel PVV als VVD willen ook in Nederland grenscontroles mogelijk maken. NSC vindt het zinvoller om de EU-buitengrenzen beter te controleren. Nederlandse grensgemeenten hebben hun zorgen geuit over de grenscontroles. Zij vrezen de gevolgen voor grenspendelaars en de transportsector.

Andere [buurlanden reageren](#) negatief op de aangekondigde maatregelen. Oostenrijk geeft aan dat het land asielzoekers die aan de grens worden teruggestuurd, niet zal opnemen. Polen noemt het besluit onacceptabel. De Europese Commissie heeft Duitsland erop gewezen dat ze zich aan de Europese regels moet houden. Hoewel het invoeren van grenscontroles onder bepaalde omstandigheden is toegestaan, moet het een uitzondering blijven.

Zie ook: [Nu.nl beantwoordt lezersvragen over de grenscontroles](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/60790/vijf-vragen-over-de-duitse-grenscontroles>